LEIDINYS „GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO LENGVATA MOKANTIEMS PAPILDOMAS PENSIJŲ KAUPIMO ĮMOKAS Į II PAKOPOS PENSIJŲ FONDUS“

(deklaruojant 2019 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas)

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) 21 straipsnio 1 dalies 2^1 punkto nuostatas, nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo 2019 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių metinių pajamų gali atimti per mokestinį laikotarpį, t. y. kalendorinius metus, sumokėtas papildomas kaupiamąsias pensijų įmokas, mokamas pagal Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo (toliau – PKĮ) 8 straipsnio 4 dalies nuostatas ir tokiu būdu susigrąžinti dalį pajamų mokesčio, išskaičiuoto (sumokėto) nuo mokestiniu laikotarpiu gautų pajamų, arba sumažinti mokėtiną pajamų mokestį.

1. Kas gali pasinaudoti lengvata?

Lengvata gali pasinaudoti išlaidas patyręs (faktiškai įmokas pagal pensijų kaupimo sutartį sumokėjęs) nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuris:

- tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje turi nuolatinę gyvenamąją vietą, arba
- kurio asmeninių, socialinių arba ekonominių interesų buvimo vieta tą mokestinį laikotarpį yra veikiau Lietuvoje negu užsienyje, arba
- kuris tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje ištisai arba su pertraukomis išbuvo 183 ar daugiau dienų.

Kas laikomas nuolatiniu Lietuvos gyventoju (toliau – gyventojas), plačiau paaiškinta GPMĮ 4 straipsnio komentare, kuris paskelbtas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt).

2. Kas negali pasinaudoti lengvata?

Lengvata negali pasinaudoti gyventojas, kuris mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniais metais) gavo:

- vien neapmokestinamųjų pajamų ir (ar)
- pajamų vien iš veiklos, vykdomos turint verslo liudijimą ir (ar)
- vien pajamų, kurios apmokestinamos taikant 5 proc. pajamų mokesčio tarifą (t. y. ne individualios veiklos pajamos, gautos pardavus ar kitaip perleidus nuosavybėn atliekas).

3. Kokioms pensijų kaupimo įmokoms, kurios mokamos pagal PKĮ, taikoma lengvata?

Lengvata taikoma tik toms pensijų kaupimo įmokoms, kurios mokamos pagal PKĮ 8 straipsnio 4 dalį.

PKĮ 8 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kartu su 3 procentų dalyvio pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, pensijų įmoka, dalyvis į pensijos sąskaitą gali mokėti savo pasirinkto dydžio papildomą pensijų įmoką.

Papildomų pensijų įmokų mokėjimo tvarką nustato Kaupiamųjų pensijų įmokų apskaičiavimo ir pervedimo į pensijų fondus tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. A1-174 „Dėl Kaupiamųjų pensijų įmokų apskaičiavimo ir pervedimo į pensijų fondus tvarkos aprašo patvirtinimo“. Pagal Aprašo nuostatas pensijų fondo (toliau – PF) dalyvis (gyventojas) papildomas pensijų įmokas perveda tiesiogiai į pensijų kaupimo bendrovės valdomame PF dalyviui atidarytą pensijos sąskaitą.

Pavyzdys

Gyventojas dalyvauja II pakopos pensijų kaupime. Pagal pensijų kaupimo sutartį kas mėnesį iš jo darbo užmokesčio pagal PKĮ 8 straipsnio 1 dalį išskaičiuojama 3 proc. dydžio įmoka nuo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos ir gyventojas savarankiškai, vadovaudamasis PKĮ 8 straipsnio 4 dalimi, į pensijų kaupimo bendrovės valdomame PF atidarytą pensijos sąskaitą moka dar papildomas kaupiamąsias pensijų įmokas.

Tarkime, 2023 metų mokestiniu laikotarpiu į pensijų sąskaitą gyventojas sumokėjo:

- 500 Eur įmokų sumą, kuri sudaro 3 proc. dydžio įmoka nuo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos (ją apskaičiavo ir pervedė darbdavys).

- 120 Eur papildomą pensijų kaupimo įmokos sumą tiesiogiai pervedė į pensijų kaupimo bendrovės valdomame PF atidarytą pensijos sąskaitą.

Gyventojas galės atimti iš savo metinių apmokestinamųjų pajamų 120 Eur pensijos įmokos sumą.

500 Eur įmokos sumai pajamų mokesčio lengvata netaikoma (GMĮ 21 straipsnio 5 dalis).

4. Ar taikoma mokesčio lengvata, kai papildomas pensijų įmokas gyventojo (dalyvio) naudai sumoka jo darbdavys (darbdaviai)?

PKĮ 8 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad mokėti pensijų įmokas dalyvio naudai gali ir dalyvio darbdavys (darbdaviai). Kai, vadovaujantis PKĮ 8 straipsnio 4 dalimi, papildomas pensijų įmokas gyventojo naudai moka jo darbdavys (darbdaviai), ši mokesčio lengvata netaikoma, nes tokiu atveju gyventojas išlaidų nepatiria.

5. Kur įsteigtiems pensijų fondams taikoma lengvata?

Lengvata taikoma:

- įmokoms, sumokėtoms į Lietuvos Respublikoje įsteigtus pensijų fondus;
- įmokoms, sumokėtoms į profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje, turimus pensijų fondus, kurių veiklos organizavimo sąlygas ir tvarką reglamentuoja analogišką veiklą reglamentuojantys kitose valstybėse galiojantys teisės aktai.

6. Ar taikoma mokesčio lengvata, kai pensijų įmokos mokamos užsienio vienetams, įregistruotiems ar kitaip organizuotiems tikslinėse teritorijose?

Pensijų įmokoms, kurios mokamos užsienio vienetams, įregistruotiems ar kitaip organizuotiems tikslinėse teritorijose, ši mokesčio lengvata netaikoma.

7. Ar galima atimti visą sumokėtų įmokų sumą?

Lengvata yra ribojamo dydžio. Bendra visų atimamų išlaidų (t. y. gyvybės draudimo įmokų, įmokų į III pakopos ir papildomų įmokų į II pakopos pensijų fondus, palūkanų už kreditą būstui įsigyti ar statyti, už profesinį mokymą ar studijas sumokėtų įmokų) suma negali viršyti 25 procentų apmokestinamųjų pajamų, kurioms taikomas 15, 20 ar 32 procentų pajamų mokesčio tarifas, sumos, apskaičiuotos iš visų mokestiniais metais gautų pajamų atėmus GPMĮ 16 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose nurodytas sumas. Be to, atimamų gyvybės draudimo įmokų ir/ar įmokų į III ir II pakopos (kai mokamos papildomos įmokos) pensijų fondus išlaidų suma bet kokiu atveju negali viršyti 1500 eurų.

Taigi, iš pajamų galima atimti tik nustatytų dydžių neviršijančią įmokų sumą.

Pavyzdžiai

Tarkime, gyventojo kalendorinių metų apmokestinamosios pajamos, apskaičiuotos GPMĮ 16 straipsnyje nustatyta tvarka - 12 000 Eurų.

Šiuo atveju 25 proc. suma nuo gautos apmokestinamųjų pajamų sumos — 3000 Eur (12 000x25/100).

Tarkime, kalendoriniais metais gyventojas mokėjo tik papildomas pensijų kaupimo įmokas į II pakopos pensijų fondą ir viso per kalendorinius metus sumokėjo 120 Eur.

Šiuo atveju gyventojo patirtų 120 Eur išlaidų suma nėra didesnė už 25 proc. sumą - 3000 Eur ir neviršija 1500 Eur. Taigi, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, gyventojas iš savo metinių pajamų galės atimti visą 120 Eur sumą.

Tarkime, kalendoriniais metais gyventojas patyrė šias išlaidas:

- savo naudai sumokėjo papildomas pensijų įmokas į II pakopos pensijų fondą – 120 Eur.
- savo naudai sumokėjo gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartį – 1000 Eur.

Visa gyventojo patirtų išlaidų suma - 1120 Eur (120 + 1000) .

Šiuo atveju gyventojo patirtų išlaidų 1120 Eur suma nėra didesnė už 25 proc. sumą - 3000 Eur ir neviršija nustatytą 1500 Eur dydį, todėl, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, gyventojas iš savo pajamų galės atimti visą (pensijų ir gyvybės draudimo įmokų) 1120 Eur sumą.

8. Kaip pasinaudoti lengvata?

Gyventojas, norėdamas pasinaudoti mokesčio lengvata, turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM311 forma).

Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklės patvirtintos VMI prie FM viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.

9. Ar kartu su deklaracija reikia pateikti pensijų įmokų sumokėjimą patvirtinančius dokumentus, kai šios įmokos buvo sumokėtos Lietuvos juridiniam asmeniui?

Kai įmokos buvo sumokėtos Lietuvoje registruotam juridiniam asmeniui, prie deklaracijos dokumentų pateikti nereikia.

Mokesčių administratorius duomenis apie gyventojo sumokėtas pensijų įmokas gauna iš juridinių asmenų (pensijų fondų valdymo įmonių, pensijų fondų dalyvių asociacijų ir jiems analogiškų subjektų). Tokių duomenų pateikimą reglamentuoja Juridinių asmenų duomenų apie nuolatinių Lietuvos gyventojų sumokėtas pensijų įmokas į pensijų kaupimo fondus FR0615 formos ir jos papildomo lapo FR0615P formos užpildymo bei pateikimo mokesčių administratoriui taisyklės, patvirtintos VMI prie FM viršininko 2008 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. VA-66 „Dėl Juridinių asmenų duomenų apie nuolatinių Lietuvos gyventojų sumokėtas pensijų įmokas į pensijų kaupimo fondus FR0615 formos ir jos papildomo lapo FR0615P formos užpildymo bei pateikimo mokesčių administratoriui taisyklių patvirtinimo“.

Pensijų įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai pateikiami mokesčių administratoriui paprašius.

10. Ar kartu su deklaracija reikia pateikti sumokėjimą patvirtinančius dokumentus, jeigu sutartis sudaryta su užsienyje registruotu juridiniu asmeniu?

Kai papildomos pensijų kaupimo įmokos buvo sumokėtos užsienio valstybėje įregistruotiems juridiniams asmenims, prie deklaracijos turi būti pridėti išlaidas pagrindžiantys dokumentai (Pensijų kaupimo sutartis, įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai, įmokų gavėjo išduotas laisvos formos dokumentas, patvirtinantis įmokų gavimą).

11. Kada reikia pateikti deklaraciją?

Metinę pajamų mokesčio deklaraciją reikia pateikti iki kalendorinių metų, einančių po mokestinio laikotarpio, už kurį deklaracija yra teikiama, gegužės 1 dienos (pvz., už 2023 metus – iki 2024 metų gegužės 2 d., nes gegužės 1 d. nedarbo diena).

12. Kam ir kokiais būdais galima pateikti užpildytą deklaraciją?

Patogiausia ir paprasčiausia metinę pajamų mokesčio deklaraciją užpildyti ir pateikti elektroniniu būdu per VMI prie FM Elektroninio deklaravimo sistemą (https://deklaravimas.vmi.lt/) pasinaudojus vedliu, parengtu pagal klausimų − atsakymų principą.

Elektroninėmis paslaugomis nesinaudojantis gyventojas popierinę deklaraciją kartu su atitinkamais užpildytais priedais gali atsiųsti paštu arba pristatyti į bet kurią apskrities valstybinę mokesčių inspekciją.

Informaciją apie deklaracijų pildymą ir teikimą elektroniniu būdu galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: deklaravimas.vmi.lt).

13. Papildoma informacija

Išsamią informaciją apie pensijų įmokas mokantiems asmenims taikomą lengvatą galima rasti GPMĮ 21 straipsnio komentare, kuris paskelbtas VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt) arba dėl konsultacijų galima paskambinti į VMI prie FM Mokesčių informacijos centrą +370 5 260 5060.